

Lovforslag nr. L 265. Fremsat den 8. april 1992 af kulturministeren (Grethe Rostbøll)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler

(Indførelse af kommunal og amtskommunal bidragsordning for efterskoleelever og obligatorisk kommunal elevstøtte)

§ 1

I lov om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988, som ændret ved § 25 i lov nr. 371 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 12 indsættes:

»Kapitel 3 a

Kommunale og amtskommunale bidrag for efterskoleelever

§ 12. a. En elev anses for hjemmehørende i den kommune, hvor eleven er tilmeldt folkeregistret den 5. september året før bidragsopkrævningen (bopælskommunen), og i den amtskommune, hvori bopælskommunen ligger (bopælsamtskommunen).

§ 12 b. Bopælskommunen betaler bidrag til staten for hver elev under 18 år, der er optaget på en efterskole.

Stk. 2. Kommunens bidrag fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved opkrævning af bidrag.

§ 12 c. Bopælsamtskommunen betaler bidrag til staten for elever med svære handicap, som er optaget på en efterskole, og for hvem

Kulturministeriet har godkendt ekstra lærertimer og hjælpemidler.

Stk. 2. Amtskommunens bidrag fastsættes som svarende til statens budgetterede tilskud pr. elev for udgifter til ekstra lærertimer og hjælpemidler.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om beregningen af og fremgangsmåden ved opkrævning af bidrag.

§ 12 d. Bopælskommunen og bopælsamtskommunen kan kræve refusion af bidraget i henhold til §§ 12 b og c fra en anden kommune eller amtskommune for elever, som ved beregningen af kommunal udligning til kommuner og amtskommuner indgår i folketallet i den anden kommune eller amtskommune.

§ 12 e. Der foretages ikke regulering af statens generelle tilskud til kommunerne og amtskommunerne for kommunernes og amtskommunernes udgifter i forbindelse med bidragsordningens indførelse.«

2. Efter § 16 indsættes i *kapitel 4*:

»§ 16 a. Til nedbringelse af elevbetalingen giver kommunerne elevstøtte til elever på efterskoler, som opfylder de i § 14 nævnte aldersbetingelser.

Stk. 2. Elevstøtten ydes med et fast ugentligt beløb til hver elev. Støttebeløbet fastsættes på de årlige finanslove.

F. t. l. vedr. folkehøjskoler m.v.

Stk. 3. Ministeren fastsætter nærmere regler om støtten.

§ 2

Stk. 4. Statens generelle tilskud til kommunerne for 1993 og de følgende år forhøjes med 86,3 mio. kr. i 1992-pris- og lønniveau.«

Loven træder i kraft den 1. januar 1993.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Ved lovforslaget indføres en kommunal og amtskommunal bidragsordning for elever på efterskoler. Samtidig indføres en pligt for kommunerne til at give elevstøtte til efterskoleelever.

Forslaget er et led i aftalen om finanslov 1992.

Ved lovforslaget gøres kommunerne og amtskommunerne økonomisk medansvarlige for efterskolerens drift, og kommunerne forpligtes til at deltage i finansieringen af efterskoleelevers opholdsudgifter.

En kommunal bidragsordning

En kommunal bidragsordning kendes fra de øvrige private skolers område. I 1974 indførtes en kommunal bidragsordning for bl.a. friskoler og private grundskoler. De gældende bidragsordninger for de private skoler under Undervisnings- og Forskningsministeriet er beskrevet i lov nr. 214 af 5. april 1989 om kommuners og amtskommuners bidrag til statslige og private skoler og kurser og i lov nr. 411 af 6. juni 1991 om friskoler og private grundskoler m.v. Bidragsordningen for de frie grundskoler omfatter børn i børnehaveklasse og 1.-10. klasse.

Bidragsordningen blev indført i forbindelse med, at statens tilskud til folkeskolen m.v. blev omlagt til bloktilskud, og kommunerne overtog hele finansieringen af folkeskolen. Staten skulle i princippet holdes skadesløs for de udgifter, som rettelig påhviler kommunerne og amtskommunerne.

Bidragsordningen har ikke omfattet efterskoler. Antallet af efterskoleelever var i begyndelsen af 1970'erne beskedent, og det antoges, at kommunerne ikke var fristet til at løse deres undervisningsopgaver gennem denne skoleform.

De forhold, som i sin tid var bestemmende for at holde efterskolerne uden for en bidragsordning, har ændret sig betydeligt.

I skoleåret 1972/73 havde efterskolerne 6.750 årselever. I finansåret 1991 havde efterskolerne ca. 17.300 årselever.

Alene i årene 1981-91 er antallet af efterskoleelever vokset fra ca. 13.000 til ca. 17.300. Denne stigen-

de tilgang af efterskoleelever har medført, at staten har overtaget finansieringen af en undervisning, som ved en anden skoleform ville have påhvilet kommunerne helt eller delvist.

Kommunerne udmåler i stigende omfang bevillingerne til deres folkeskoler efter et taksameterprincip og får dermed automatisk en besparelse på folkeskoleudgifterne, der væsentligt overstiger det bidragsbeløb, kommunerne skal betale til staten, hver gang en elev overgår til efterskole.

Amtskommunernes bidrag foreslås fastsat sådan, at det dækker de udgifter, som staten i medfør af lov om statsstøtte til visse private skoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 659 af 25. oktober 1988, har til ekstra timer og hjælpemidler til svært handicappede elever. Dette svarer til den amtskommunale bidragsordning for de frie grundskoler.

Almindelig specialundervisning af efterskoleelever er hidtil finansieret af staten i form af ekstra lærerløntimer til skoler med særlige tilbud til læsehandicappede elever og af kommunerne i form af støtte-timer til elever på øvrige efterskoler.

Den statslige bevilling til rammetilskud til efterskoler tænkes forhøjet med et beløb svarende til det, som kommunerne hidtil har betalt til ekstra støttetimer.

En obligatorisk kommunal elevstøtteordning

Kommunerne yder i dag frivillig elevstøtte til elever på efterskoler. Kommunernes støttepraksis er meget forskellig, nogle kommuner yder indtægtsbestemt støtte, andre et fast beløb pr. elev, og nogle giver ingen elevstøtte. Denne praksis har stillet efterskoleeleverne meget ulige.

Med forslaget om en obligatorisk kommunal elevstøtte efter centralt fastsatte regler opnås, at efterskoleelevernes støttemuligheder er uafhængig af deres bopælskommune.

Den kommunale elevstøtte foreslås ydet med et fast beløb pr. uge.

Der vil fortsat være hjemmel til at yde frivillig kommunal elevstøtte.

Egenbetaling

I forbindelse med indførelse af obligatorisk kommunal elevstøtte og omlægning af den indtægtsbestemte statslige elevstøtte vil der blive fastsat regler om, at forældrenes egenbetaling i 1993 skal udgøre mindst 7.400 kr. for et skoleår.

*Økonomiske konsekvenser**En kommunal bidragsordning*

Det forudsættes, at det kommunale bidrag i 1993 fastsættes til 8.100 kr. pr. elev.

I finansåret 1992 forventes elevtallet på efterskolerne at udgøre 17.250.

Med et tilsvarende elevtal på efterskolerne i 1993 og et bidrag på 8.100 kr. pr. elev vil kommunernes udgift beløbe sig til i alt ca. 139,7 mio. kr. i 1993.

Ifølge finanslovsforliget ydes der ikke kommuner og amtskommuner kompensation i henhold til Det Udvidede Totalbalanceprincip for udgifter til bidragsordningen. Dette skal ses på baggrund af, at indførelse af bidragsordningen ikke medfører reelle merudgifter for kommunerne.

Kommunerne betaler i dag frivilligt et antal støtte-timer m.v. til efterskoleelever med behov for specialundervisning o.l. til en samlet udgift på ca. 9 mio. kr. Den statslige bevilling til rammetilskud til efterskoler tænkes forhøjet med et tilsvarende beløb.

Det amtskommunale bidrag vil på grundlag af opgørelser fra 1990 skulle dække udgifter på ca. 5,5 mio. kr. til ca. 28.500 lærertimer og på ca. 200.000 kr. til hjælpemidler.

En obligatorisk kommunal elevstøtteordning

Den frivillige kommunale elevstøtte udgør i dag i gennemsnit godt 5.000 kr. pr. elev eller i alt ca. 89 mio. kr., men har været ydet med meget forskellige beløb fra kommune til kommune.

For at sikre ensartede økonomiske vilkår for eleverne fastsættes den obligatoriske kommunale elevstøtte til et beløb, der svarer til elevstøtten i kommuner med højere elevstøtte end gennemsnittet. Elevstøtten agtes i 1993 fastsat til 250 kr. ugentlig, svarende til 10.000 kr. for et efterskoleophold på 40 uger.

Den kommunale elevstøtte forhøjes således med ca. 5.000 kr. pr. efterskoleelev i forhold til den frivillige kommunale elevstøtte idag. Statens generelle tilskud til kommunerne forhøjes derfor med 86,3 mio. kr. (1992-pris- og lønniveau), så kommunerne får fuld kompensation for de reelle merudgifter til elevstøtten, jf. Det Udvidede Totalbalanceprincip.

Statens nettooprovener

Hvis statens nettooprovener ved ordningen i 1993 overstiger 50 mio. kr., er det aftalt, at forskelsbeløbet efter forhandling mellem forligsparterne anvendes til et formål, der tilgodeser kommunale interesser.

Amtskommunernes bidrag for svært handicappede elever forudsættes ikke indregnet i statens nettooprovener.

Administrative konsekvenser

Lovforslaget indebærer en forøgelse af den statslige administration svarende til 1 årsværk. Merudgiften holdes inden for Kulturministeriets rammer.

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser**Til § 1**Til § 12 a*

Bidragsopkrævningen tænkes udformet sådan, at staten opkræver bidrag en gang om året på baggrund af elevtallet pr. 5. september året før. Opgørelses-tidspunktet er det samme, som gælder for bidrag for elever i frie grundskoler.

Til § 12 b

Reglerne om fremgangsmåden ved opkrævning af bidrag vil såvidt muligt blive fastsat i overensstemmelse med reglerne for opkrævning af bidrag for elever ved frie grundskoler.

Til § 12 c

Det amtskommunale bidrag foreslås fastsat sådan, at det dækker de udgifter, som staten har budgetteret til ekstratimer og hjælpemidler til elever med svære handicap på efterskoler. Ministeriet godkender disse timer efter konkret ansøgning og yder 100 pct. refusion af udgifterne.

Reglerne om fremgangsmåden ved opkrævning af bidrag vil såvidt muligt blive fastsat i overensstemmelse med reglerne for opkrævning af bidrag for elever ved frie grundskoler.

Til § 12 d

Bestemmelsen sikrer, at den kommune, som kan medtage efterskoleeleven i folketallet i forbindelse med den kommunale udligning, kommer til at betale bidraget til staten.

Til § 12 e

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 16 a

Der henvises til de almindelige bemærkninger.